

Niels Boef, voorzitter NOB en tax partner bij KPMG Meijburg & Co:

‘Met nieuwe beroeps- en gedragsregels is ledentoezicht gemoderniseerd’

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs voert in juni de ‘NOB Tax Principles’ in. Doel daarvan is de kwaliteit van de beroepsuitoefening door NOB-belastingadviseurs te ondersteunen. De NOB wil de rol en de verantwoordelijkheid van NOB-belastingadviseurs onderstrepen en meer aandacht besteden aan de maatschappelijke aspecten van belastingadvies. Niels Boef, sinds 2021 voorzitter van de NOB, geeft een toelichting op deze beroeps- en gedragsregels.

Wat zijn in concreto de Tax Principles?

‘De Tax Principles vormen de voorlopige afronding van een proces dat al een paar jaar loopt. De afgelopen jaren is de wereld van belastingadviseurs snel veranderend. Veel meer dan vroeger moet de belastingadviseur zich de vraag stellen hoe om te gaan met de maatschappelijke aspecten van fiscale advisering. Dat aspect speelde eerder ook al een rol, maar is veel meer op de voorgrond komen te staan. Voor ons aanleiding om voor alle leden nadere beroepsregels te concretiseren. Wij hebben daartoe nadrukkelijk gekeken naar wat diverse belastingadvieskantoren doen, wat andere beroepsgroepen doen en hoe een en ander is geregeld in buitenlandse organisaties. We hebben gezocht naar een ‘minimum standard’ voor alle leden.’

Ontbrak die tot nu toe?

‘Tot nu toe ontbrak die ‘minimum standard’ een beetje. Onze leden werken bij grotere en kleinere kantoren, zijn werkzaam als zelfstandig fiscalist of werken als bedrijfsfiscalist. Het is de bedoeling dat alle leden deze professionele ‘minimum standards’ toepassen in hun beroepsuitoefening. Het hangt er uiteraard vanaf in welke omstandigheden je zit, wat voor praktijk je voert en hoe je die toepast. Vanaf komend jaar worden de leden jaarlijks getoetst op de toepassing van alle beroepsregels, waaronder deze ‘minimum standards’. Zo ontstaat een vorm van ledentoezicht. Het toezicht vangt aan met een verplichte training in 2023.’

Moeten alle leden op dit gebied jaarlijks hun punten halen?

‘Alle leden worden geacht, buiten hun andere verplichte permanente educatie, elk jaar hun toets te halen. De NOB heeft een eigen organisatie om dit te registreren. Bovendien gaan we de komende twee jaar kijken wat eruit komt: worden de trainingen wel gevolgd, haalt iedereen de toetsen? Er komt dus een concrete toets op de handhaving van de beroepsregels door de leden. Wij hebben dat nog niet eerder zo gedaan.’

Er was toch al eerder een gedragscode voor NOB-leden?

‘We hadden tot nu toe een Code of Conduct, maar de Tax Principles brengen aanvullende beroepsregels en een toezichtsprogramma. Het is een reis, een project in ontwikkeling. We kunnen niet in één keer een toezichthouder worden, die bij alle leden elke dag over hun schouder gaat meekijken. Dat willen we ook eigenlijk niet: onze leden werken doorgaans al in een hoogwaardige omgeving. Wij gaan uit van de kwaliteit van onze leden, maar de NOB wil toch graag op enig moment objectiveren dat de leden zich aan de beroepsregels houden. Veel van de grote belastingadvieskantoren hebben zelf ook gedragsregels waaraan medewerkers zich moeten conformeren. Wij willen de lat graag voor iedereen gelijk trekken. Het beantwoordt ook een bredere behoefte vanuit de maatschappij die we hiermee verder invullen.’

‘We kunnen niet in één keer een toezichthouder worden, die bij alle leden elke dag over de schouder gaat meekijken’

Wat gebeurt er als leden hun toetsen niet halen? Kan een lid worden geschorst?

'Dan krijgt een lid op enig moment een telefoontje van het NOB-bureau. Dat geldt nu ook. Als een lid zijn beroepsopleidingen niet volgt, kunnen wij afscheid nemen van een lid. Gelukkig gebeurt dat niet heel vaak; leden zien de toegevoegde waarde van het lidmaatschap. Er worden relatief weinig tuchtklachten ingediend, maar ook hiervoor gaan dezelfde normen gelden. Als leden zich aan onze normen onttrekken, nemen we afscheid van die leden.'

Hoe werkt de regel dat er een intercollegiaal overleg moet plaatsvinden?

'Bij intercollegiaal overleg gaat het om een flankerende maatregel voor beroepsmatige dilemma's, waarmee leden kunnen worden geconfronteerd. Het gaat daarbij niet om fiscaal-inhoudelijke onderwerpen. Je kunt bijvoorbeeld intercollegiaal overleg hebben over hoe om te gaan met klachten. Op alle grote kantoren is intercollegiaal overleg gebruikelijk, maar het NOB-ledenbestand telt ook een groep zelfstandige belastingadviseurs. Wij vinden dat die de mogelijkheid moeten hebben om bepaalde zaken met elkaar af te stemmen. En eerlijk gezegd ook de verplichting hebben. Het wordt straks mogelijk om via ledencounsels ruggespraak te houden. Wij introduceren deze mogelijkheid om de lat hoog te kunnen houden en om iedereen min of meer langs dezelfde lat te halen voor wat betreft normen en waarden.'

Eén keer per jaar vindt een zelfevaluatie plaats?

'Een jaarlijkse self-assessment, een toets ten aanzien van de naleving van beroepsregels zoals wij dat jaarlijks willen gaan doen, is voor de grote kantoren heel normaal. Wij vinden dat die regel voor iedereen moet gelden. Self-assessment hoort erbij. De discipline van de jaarlijkse training gaat vergezeld van een toets en self-assessment om bewustzijn te creëren. Daarmee verklaar je dat je je hebt gehouden aan alle beroepsregels. Dat gaat een stuk verder dan wat we tot nu toe in de Code of Conduct

hadden. Voor sommigen is het nieuw, voor anderen is het een bestendinging van wat toch al intern bij hen op kantoor gebeurde. Met self-assessment objectiever je een aantal beroepsregels. De hamvraag is: verandert het gedrag? Leden moeten bespreekbaar maken waarom bepaalde advisering ter zake van de beste fiscale route aanbevolen is en met de klant vaststellen of dit de meest verstandige optie is.'

Speelt de NOB een rol in geschillen tussen leden en hun cliënten?

'Als zich in de praktijk geschillen voordoen die tot klachten leiden, en de klacht wordt niet in der minne geschikt, dan biedt de NOB wel mogelijkheden tot mediation. Het kan bijvoorbeeld gaan om een fout die moet worden opgelost, een geschil over principiële punten of het betreft klanten die per se hun gelijk willen halen. De klachten zijn overigens in aantal beperkt.'

Hoe bepaal je de maatschappelijke aanvaardbaarheid van fiscale posities?

'Als er aan een fiscaal standpunt van een onderneming geen reële economische motieven ten grondslag liggen, is de vraag of je dat tegenwoordig nog moet willen adviseren. Dan kun je als adviseur vragen: is dit nou verstandig, kun je dit aan je stakeholders uitleggen? Ik kan uiteraard niet voor alle leden spreken, maar het komt toch niet vaak voor dat je actief iets adviseert dat erg dicht tegen een frauduleuze situatie aanzit. Wat wel voorkomt, is dat een cliënt niet anders kan. Dat er een standpunt moet worden ingenomen in de aangifte. Dan moet je ervoor kunnen gaan. Heel veel adviseurs ervaren tegenwoordig dat de klant geen gedoe wil. Men wil weten waar men fiscaal aan toe is. Procedures kosten tijd en geld, heel veel ondernemingen willen dat helemaal niet. Het gros van de klanten is veel meer bezig met compliance dan met het opzoeken van controverse. Dat is een duidelijke mind shift die zich de laatste jaren aftekent, een transformatie van het denken over hoe om te gaan met belastingen. Deze Tax principles zijn daarvan de voorlopige afronding.'

‘De politiek beweegt alle kanten op en de fiscale wetgeving is daarin een soort speelbal’



CV Niels Boef

Mr. Niels Boef studeerde directe belastingen en fiscale advocatuur aan de Universiteit Leiden. Tijdens zijn studie werkte hij bij Grant Thornton. Sinds 2001 is hij werkzaam bij KPMG Meijburg & Co. Zijn specialiteit is grote ondernemingen: hij leidt de Corporate Clients praktijk. Sinds 2016 maakt hij deel uit van het bestuur van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs. In 2021 volgde Boef Bartjan Zoetmulder op als voorzitter.

Hoe verhouden ESG en Tax Principles zich tot elkaar?

‘Een belangrijke vraag is hoe ESG (environmental, social & governance) goals, ons als belastingadviseurs raakt. Op het Jaarcongres op 30 juni zullen we het daar uitgebreid met de leden over hebben. ESG moet langs verschillende lijnen worden geduid. De fiscaliteit kan een instrument zijn bij het behalen van doelstellingen van ondernemingen op het gebied van duurzaamheid of sustainability in bredere zin. Overheden hanteren belastingen als het gaat om het sturen van gedrag, bijvoorbeeld het verminderen van de CO₂-uitstoot of het bevorderen van een circulaire economie. Als we het milieu en het klimaat willen beschermen, zijn bepaalde belastingmaatregelen dus instrumenteel. Wij proberen ook op dit terrein onze kennis en kunde in te zetten. In bredere zin gaat het ook om verantwoording en transparency. Hoe een onderneming zich gedraagt, wat haar bijdrage aan de samenleving is, hoe de grotere doelstellingen worden vormgegeven. Tax principles spelen daarbij ook een rol.’

Het vak van belastingadviseur lijkt steeds meer nuances te krijgen?

‘Wij als belastingadviseurs bewegen mee in wat cliënten van ons vragen. Dat vergt een herijking van het metier. Er is tegenwoordig relatief minder aandacht voor internationale belastingplanning en dergelijke. Men is meer bezig met compliance en bijvoorbeeld tax technology. Beroepsgenoten nemen ook andere gedaanten aan, bijvoorbeeld waar het gaat om rapporteren over governance. De traditionele belastingadviseur is er natuurlijk nog steeds, maar we krijgen er nieuwe collega's bij die op hele andere terreinen competent zijn, zoals IT, transfer pricing en dergelijke. Ook die leden wil de NOB in huis halen.’

Hoe worden andere disciplines bij de NOB betrokken?

‘Er komt een driejarige beroepsopleiding voor de moderne fiscalist. Daarin worden behalve alle beginselen van het belastingrecht ook bijzondere onderwerpen onder de aandacht gebracht in de vorm van capita selecta, zoals transfer pricing en tax technology. Er wordt nu heel hard aan gewerkt om op die manier ook de leden in de ‘modernere’ velden binnen ons vakgebied aan ons te binden en op te leiden. Kantoren werven steeds meer mensen met andere achtergronden of andere opleidingen. Je hoeft niet meer in Nederland fiscaal recht te hebben gestudeerd, er worden ook buitenlandse afgestudeerde academici geworven die uiteindelijk hun weg vinden in de belastingpraktijk. De NOB wil zorgen dat de kwaliteit van het ledenbestand geborgd is en dat de beroepsregels worden opgevolgd.’

Heeft de NOB-adviseur een maatschappelijke rol?

‘Wij vinden al een tijdje dat de belastingadviseur een maatschappelijke rol heeft te vervullen, in de zin dat de kennis en

kunde van adviseurs zou kunnen worden ingezet om een platform voor fiscale rechtshulp te lanceren voor de burger. Wij willen als NOB samen met een aantal maatschappelijke organisaties bijdragen aan de oplossing van knelpunten waar mensen met een kleinere beurs mee te maken krijgen. Dit voornemen loopt parallel met de plannen van de regering om een ‘tax advocate’ in te stellen. We zouden kunnen kijken of we misschien pro bono zaken kunnen oppakken of kennis kunnen bundelen over sociale zekerheidsregels. Het platform krijgt vermoedelijk gestalte in een aparte stichting. We willen die nog dit jaar oprichten, samen met andere maatschappelijke organisaties.’

Belastingwetgeving is ingewikkeld. Moet dat zo blijven?

‘Dat brengt mij op een belangrijk en actueel punt: de kwaliteit van wetgeving. Na een periode van ‘betrekkelijke’ rust zien we nu weer allerlei plannen naar buiten komen, bijvoorbeeld over box 3 en het dichten van de begrotingsgaten. Ik wil een lans breken voor rust en beginselvastheid in de fiscale wetgeving. De politiek beweegt alle kanten op en de fiscale wetgeving is daarin een soort speelbal. Dat moet echt anders. Er moet meer aandacht komen voor kwaliteit van wetgeving, een bestendige gedragslijn, rechtszekerheid, rechtsbeginselen en duidelijkheid. Het zijn misschien platgetreden begrippen, maar uiteindelijk komt het daarop neer. Men buitelt vaak over elkaar heen om bepaalde problemen op te lossen, maar daarmee krijg je geen robuuste fiscale wetgeving die de tand des tijds kan doorstaan. We missen te vaak een kader. We blijven daar continue aandacht voor vragen via onder andere onze Commissie Wetsvoorstellen en de Commissie Knelpunten.’ ◀